

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

stano, quam illi Adam superbijt, per esum ligni
vetiti noxia delectatione perirudo. Si ergo illius
superbia omnium extitit ruina, ipsum de paradisi
so mittens foras, aliisque occludens ianuam: mul-
to magis Christi humilitas, qua mortem gustauit
ingressum regni cœlestis omnibus suis impleto Deo
decreto aperire valuit, atque decreti delere chiro-
graphum. Vt enim ait Ambr. Tantum fuit pecca-
tum nostrum, vt saluari non possemus, nisi vnige-
nitus Dei filius pro nobis moreretur, debitoribus
mortis: sed sic dignos nos fecit testamenti, & pro-
missæ hereditatis. Quod non ita est intelligendum:
quasi non alio modo saluare nos potuerit, quam
per mortem suam: sed quia per aliam hostiam nõ
potuit nobis aperiri regni aditus, & fieri salus nisi
per mortem vnigeniti: cuius tanta (vt dictum est)
humilitas & patientia, vt eius merito pateret cre-
dentibus in eum aditus regni. Magna ergo in morte
vnigeniti p̄stita sũt nobis, vt liceat nobis redire in
patriam, sicut olim in morte summi Pontificis his qui
ad ciuitatē refugij confugerant, secure ad propria
remeari. Ecce aliquid ostensum est, qualiter
per Christi mortem aditus regni sit nobis paratus.
HIC QUALITER A DIABOLO ET A PEC-
cato nos redemit per mortem.

DISTINCT. XIX.

Nunc ergo quaeramus, quomodo per mortem
ipsi à diabolo, & à peccato, & à pœna redem-
pti sumus. A diabolo ergo & à peccato per Christi
mortem liberati sumus: quia vt ait Apostolus, In
sanguine ipsius iustificati sumus: & in eo quod su-
mus iustificati, i. à peccatis soluti, à diabolo sumus
liberati, qui nos vinculis peccatorũ tenebat. Sed
quomodo à peccatis per eius mortem soluti su-
mus? Quia per eius mortem vt ait Apostolus com-
mendatur nobis charitas Dei, id est, apparet exi-
mia, & commendabilis charitas Dei erga nos in
hoc,

*Amb. in com-
mentariis ad
illud cap. 9.
ad Hebraeos,
ideo noui te-
stamenti
rom. 5.
Et glos. ordi.
super 9. cap.
epi. ad He-
braeos. Ad ser-
uendum
Deo uiuenti.
Num. 35. d*

*De redem-
ptione nostra
facta per pas-
sionem Chri-
sti quantum
ad efficaciam,
& utilita-
tem.*

hoc, quod filium suum tradidit in mortē pro nobis peccatoribus. Exhibita a. tantz erga nos dilectionis arra, & nos mouemur accendimurque ad diligēdum Deum, qui pro nobis tanta fecit; & per hoc iustificamur, i. soluti à peccatis iusti efficiamur, Mors ergo Christi nos iustificat, dum per eam charitas excitatur in cordibus nostris. Dicimur quoq; & aliter per mortem Christi iustificari, quia per fidem mortis eius à peccatis mundamur. Vnde Apostolus, Iustitia Dei est per fidem Iesu Christi. Et item, Quem Deus proposuit propitiatorem per fidem in sanguine ipsius, i. per fidem passionis: vt olim aspicientes in serpētem æneum in ligno erectum, à morsibus serpentum sanabantur. Si ergo recte fidei intuitu in illum respicimus, qui pro nobis pependit in ligno, à vinculis diaboli solvimur, i. à peccatis: & ita à diabolo liberamur, vt nec post hanc vitam in nobis inueniat quod puniat. Morte quippe sua, vno verissimo sacrificio, quicquid culparum erat, vnde nos diabolus ad luenda supplicia detinebat, Christus extinxit, vt in hac vita tentando nobis non præualeat. Licet n. nos tentet post Christi mortem, quibus modis ante tentabat: non tamen vincere potest, sicut ante vincebat. Nam Petrus qui ante Christi mortē voce ancillæ tertius negauit, post mortē ante reges & præsides ductus non cessit. Quare? quia fortiter, i. Christus veniens in domū fortis, i. in corda nostra vbi diabolus habitabat, alligauit fortem, i. à seductione compescuit fidelium: vt tentationem, quæ ei adhuc permittitur, non sequatur seductio. Itaque in Christi sanguine, qui soluit, quæ non rapuit, redēpti sumus à peccato, & per hoc à diabolo. Nā vt ait August. in ipso vincuntur inimicæ nobis inuisibiles potestates, vbi vincuntur inuisibiles cupiditates. Fuso enim sanguine sine culpa, omniū culparum chirographa deleta sunt, quibus debitores, q̄ parvulorū.

Rom. 3. e
ibidem c
Num. 21. e

Luc. 22. f

Luc. 11. c

psal. 68.

In li. de ago-

na Christia-

n. cap. 2. ad

p. incipium.

Tom. 3.

Aug. in fins

cap. 10 lib. 2.

de peccato ū

meri ū &

rem s̄i. re

& bap. tismo

q̄ parvulorū.

in eum credunt, à diabolo ante tenebantur. Vnde Qui pro multis effundetur. Per illam ergo redempti sumus in quo Princeps mundi nihil inuenit.

*Aug. in fine,
c. 31. eiusdem
lib. 3. de pec-
catorum me-
ritis.*

Vnde Aug. causam & modum nostræ redemptionis insinuās ait, Nihil inuenit diabolus in Christo vt moreretur: sed pro volūtate patris mori Christus voluit, non habens mortis causam de peccato, sed de obedientia & iustitia mortem gustauit, per q̄ nos redemit à seruitute diaboli, incidit enim in principem huius seculi, qui seduxit Adam, & seruum fecit, cepitq; nos quasi vernaculos possidere, sed venit redemptor & victus est deceptor. Et quid fecit redemptor captiuatori nostro? Tendit ei mscipulam crucē suam: posuit ibi quasi escā sanguinē suam. Ille a. sanguinem suum fudit, non debitoris, per quod recessit debitoribus. Ille quippe ad hoc sanguinē suū fudit, vt peccata nostra deleret. Vnde ergo nos diabolus tenebat, delictum est sanguine redemptoris. Non enim tenebat nos nisi vinculis peccatorū nostrorū: istę erant catenę captiuorum. Venit ille alligauit fortē vinculis passionis suę, intrauit in domum eius, i. in corda eorum, vbi ipse habitabat & vasa eius, sc. nos eripuit, q̄ illi impleuerat amaritudine sua. Deus a. noster vasa eius eripiēs & sua faciens, fudit amaritudinē, & impleuit dulcedine per mortem suam à peccatis redimens, & adoptionē glorię filiorum largiens.

*Matth 12. c
Marc. 3. d
Ad Rom. 8. d*

Cur Deus homo, & mortuus.

B

Factus ergo homo mortalis, vt moriēdo diabolū vinceret. Nisi enim homo esset, qui diabolū vinceret, nō iuste sed violenter homo ei tolli videretur, q̄ se illi spē subiecit. Sed si eū homo vicit, iure manifesto hominē perdidit, & vt homo vincat, necesse est vt Deus in eo sit, qui eum à peccatis immunē faciat. Si enim per se homo esset, vel angelus in homine, facile peccaret, cum vtrāq; naturā per se cōstet cecidisse. Ideo Dei filius hominem passibile sumpsit,

sumpsit, in quo & mortē gustavit, quo cœlū nobis aperuit, & à seruitute diaboli, i. e. à peccato, seruitus enim diaboli peccatum est, & à pœna redemit.

Quomodo & à qua pœna Christus nos redemit per mortem.

C

Aqua pœna? temporali, & æterna. Ab æterna qui dem, relaxando debitum. A tēporali verò penitus nos liberabit in futuro, quando nouissima mors inimica destruetur. Adhuc n. expectamus redemptionem corporis, secundum animas verò iam redempti sumus ex parte, non ex toto, à culpa non à pœna, nec omnino à culpa. Non enim ab ea sic redempti sumus, vt non sit, sed vt non dominetur.

Ad Cor. 15. d

Ad Rom. 6. 6

Quomodo pœnam nostram portauit.

D

Peccata quoq; nostra, id est, pœnam peccatorum nostrorum dicitur in corpore suo super lignum portasse, quia per ipsius pœnam quam in cruce tulit, omnis pœna temporalis, quæ pro peccato conuersis debetur, in baptismo penitus relaxatur, vt nulla à baptizato exigatur, & in pœnitētia minoratur. Non enim sufficeret illa pœna, qua pœnitētes ligat Ecclesia, nisi pœna Christi cooperaretur, qui pro nobis soluit. Vnde peccata iustorum, qui fuerunt ante aduentum, in sustentatione Dei fuisse vsque ad Christi mortem, dicit Apostolus, ad ostensionem iustitiæ eius in hoc tempore. Ecce aperte expositum est, quomodo, & quid Christus per mortem nobis meruit & impetrauit.

Petri 2. d

Rom. 3. d

Si solus Christus debet dici redemptor, vt solus dicitur mediator.

E

Vnde ipse verè dicitur mundi redemptor, & Dei hominumq; mediator. Sed mediator in scriptura dicitur solus filius: Redemptor verò aliquādo etiam Pater vel Spir. S. Sed hoc propter vsum potestatis, non propter exhibitionē humilitatis & obediētiae. Nam secundū potestatis simul & obediētiae vsum, filius propriè dicitur redemptor: quia in se

1. Tim. 2. 6

impleuit, per quæ iustificati sumus, & ipsam iustificationem est operatus potentia deitatis cum Patre, & Spir. S. Est ergo redemptor, in quantum est Deus, potestatis vlti: in quantum homo humilitatis effectus. Et sepius dicitur redemptor secundum humanitatem, quia secundum eam & in ea suscepit, & impleuit illa sacramenta, quæ sunt causa nostræ redemptionis. Proprie ergo filius dicitur redemptor.

De Mediatore.

1. Tim. 2. b
August. ad
versum 28.
Psal 103.
Draco iste
quomodo
rom. 8.
Iob 32. h.
Rom 2. b
Sapient. 11. d

Aug. in libr.
de Tri. 13. c.
16. ad fin.

Qui solus dicitur mediator, non Pater vel Spir. S. De quo Apost. vnus mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus, i. per hominem quasi in medio arbiter est ad componendam pacem, i. ad reconciliandum homines Deo. Hic est arbiter quem Iob desiderat. Vt inam esset nobis arbiter. Reconciliati enim sumus Deo, vt ait Apost. per mortem Christi, Quod non sic intelligendum est quasi nos si reconciliauerit Christus, vt inciperet amare quos oderat, sic reconciliatur inimicus inimico, vt inde sint amici qui ante se oderant: sed iam nos diligenti Deo reconciliati sumus. Non enim ex quo ei reconciliati sumus per sanguinem filii, nos coepit diligere: sed ante mundum, priusquam nos aliquid essemus. Quomodo ergo nos diligenti Deo sumus reconciliati? Propter peccatum cum eo habebamus inimicitias, qui habebat erga nos charitatem, etiam cum inimicitias exercebamus aduersus eum, operando iniquitatem. Ita ergo inimici eramus Deo, sicut iustitiæ sunt inimica peccata & ideo dimissis peccatis tales inimicitiae finiuntur: & reconciliantur iusto quos ipse iustificat. Christus ergo dicitur mediator, eo quod medi⁹ inter Deum, & homines ipsos reconciliat Deo. Reconciliat a. dum offendicula hominum tollit ab oculis Dei, i. dum peccata delet, quib. Deus offendebatur, & nos inimici eius eramus. Sed cum peccata deleat non solus filius, sed & Pater & Spir. S. quorum deletio est nostra ad Deum recon-

reconciliatio, quare solus filius dicitur mediator?
 Nam de Patre legitur, quod reconciliauerit sibi
 mundum. Ait enim Apost. Deus enim erat in Chri-
 sto, mundum sibi reconcilians. Cum ergo reconcili- 2. Cor. 5. &
 lier, quare nō dicitur mediator? Quia nec medius
 est inter Deum & homines, nec in se habuit illa sa-
 cramenta, quorum fide & imitatione iustificamur,
 id est, reconciliamur Deo. Reconciliauit ergo nos
 tota Trinitas virtutis usu, scil. dum peccata dele-
 sit, sed filius solus impletione obedientiæ: in quo pa-
 trata sunt secundum humanam naturam ea, per
 quæ credentes & imitantes iustificantur.

Secundum quam naturam sit melior.

G

Vnde & mediator dicitur secundum humanita-
 tē, non secundum diuinitatē, non enim est media-
 tor inter Deum & Deum, quia tantum vnus Deus. *Aug. in libr. confessio- num 10. c. 43 ad princip. tom. 1.*
 sed inter Deum & hominē, quasi inter duo extre-
 ma: quia medius esse non potest, nisi inter aliqua.
 Mediator est ergo, in quantū homo. Nam in quan-
 tum Deus, non mediator, sed æqualis patri est, hoc
 idē, quod pater, cum patre vnus Deus. Mediat ergo
 inter homines & Deum trinitatē, secundū homi-
 nis naturam in qua suscepit illa per quæ recōcilia-
 mur Deo trinitati: & secundū eandē habet aliquid
 simile Deo, & aliquid simile hominibus quod me-
 diatori cōgruebat: ne per omnia similis hominib.
 longe esset à Deo, aut per omnia Deo similis longe
 esset ab hominib. & ita mediator non esset. Verus
 ergo mediator Christus inter mortales peccatores,
 & immortalē iustum, apparuit mortalis cum ho-
 minib. iustus cum Deo, per infirmitatē propin-
 quās nobis, per iustitiā Deo. Recte ergo mediator
 dictus est, quia inter Deum immortalē & hominē
 mortalē est Deus & homo, recōcilians hominem
 Deo: In tantum mediator, in quantū est homo: In
 quantum autē verbum non est medius, quia vnus
 cum patre Deus. Si ergo Christus secundum vos, &
 here-

hæretici, vnam tantum habet naturam, vnde medius erit? & nisi ita sit medius, vt Deus sit propter diuinitatis naturam, & homo propter humanitatis naturam: quomodo humana in eo recõciliantur diuinis? Nam ipse veniẽs prius in se humana sociavit diuinis, per vtriusq; naturæ cõiunctionem in vna persona: Deinde omnes fideles per mortẽ recõciliavit Deo, dum fanati sunt ab impietate quicunq; humilitatẽ Christi credendo dilexerunt, & diligẽdo imitati sunt. Ecce hic aliquatenus insinuatur, quare Christus solus mediator Dei dicitur & hominum: & secundum quam naturam mediet, scil. humanam, & cui mediet, scil. Deo Trinitati. Trinitati enim nos recõciliavit per mortem, per quam & nos redemit à seruitute diaboli. Nam vt Petrus ait, non corruptibilibus auro & argẽto redempti sumus, sed pretioso sanguine agni immaculati.

QVOD ALIO MODO POTVIT LIBERARE hominem, & quare potius isto.

DISTINCT. XX.

De redemptione nostra facta per passionem Christi quantum ad cõgruentiam, & necessitatem.
Aug. li. 13. de Trin. c. 10. in princ.
Aug. li. predict. ca. 13. in fine. & ca. 22. cõtinuo.

SI vero quæritur, Vtrum alio modo posset Deus, hominem liberare, quam per mortẽ Christi: Dicimus & alium modum fuisse possibilẽ Deo, cuius potestati cuncta subiacent: sed nostræ miseriz sanandæ cõueniẽtiore modum alium non fuisse, nec esse oportuisse. Quid. n. mentes nostras tãtum erigit, & ab immortalitatis desperatione liberat, quã quod tãti nos fecit Deus, vt Dei filius immutabiliter bonus, in se manens quod erat, & à nobis accipiẽs quod non erat, dignatus nostrũ inire confortiũ, mala nostra moriẽdo perferret? Est & alia ratio, quare isto potius modo, quã alio liberare voluit: quia sic iustitia superatur diabolus, non potẽtia. Et quomodo id factũ sit explicabo vt potero. Quadã iustitia Dei in potestatẽ diaboli traditum est genus humanum, peccato primi hominis in omnes originaliter trãseunte, & illius debito omnes obli-